

Вродися та вдайся

Її супроводжують захопленими поглядами. Красива від природи, вона вирізняється ще й красивим одягом: оригінальним, самотутнім. Раїса Цапун за фахом фольклорист-етнограф. Закохана в народне мистецтво, і з минулого в сучасне бере все найкраще. Дає нове життя і старій пісні, і старій вишивці. Її одяг, її домівку прикрашають мотиви давніх візерунків з батьківського села Будичани, що на Житомирщині, та з рівненського Полісся, яке вона невтомно обходить з експедиціями.

ПРАЦЮЄ Раїса Цапун у Рівненському гуманітарному університеті. Вона доцент кафедри фольклору. Збирає і виконує народні пісні (з трьох років на сцені поряд з мамою син Тарас), керує відомим фольклорним ансамблем «Джерело», неодноразовим лауреатом та дипломантом багатьох фестивалів. А ще ця мила жінка у вишиванці є автором кількох фольклорних збірників та книг, зокрема «Народні обряди з репертуару гурту «Джерело» та «Мелодії древнього Нобеля». Недавно подарувала шанувальникам народного мистецтва ще одну книгу, над якою працювала кілька років. Це «Сербинівське весілля» — деталізований опис автентичного весільного обряду свого рідного села (до середини 40-х років минулого століття Будичани називалися Сербинівкою). Саме нова книга й стала приводом для нашої розмови.

— Знаю, що від ідеї до здійснення минуло багато років. А чому саме весілля свого села?

— Моя фольклористична діяльність розпочалася ще в 1984 році. Проте нагода видати записане без купюр з'явилася лише тепер... Пригадую ті давні весілля, котрі пощастило побачити ще в дитинстві. І такий жаль огортає, що цей дивобряд, це імпровізоване народне дійство вже майже не побутує. Чи не весь обряд я записала з уст своєї бабусі Гапки Сивобородько і незрівнянної оповідачки та чудової народної виконавиці Ганни Любчик. На жаль, обидві жінки нині вже покійні. Сподіваюся, що ця книга буде їм та іншим сільським виконавицям невмирущим пам'ятником. А назвати весілля Сербинівським вирішила неспроста: адже

обряд давній, дійсно творений не одним поколінням сербинівців.

— Книга подає не тільки опис весілля з усіма піснями, але й опис весільного одягу та характерних весільних атрибутів. Навіть унікальні весільні фото є... Але ви, здається, виношуєте вже нову ідею?..

— Знову ходжу рідним селом, зустрічаюся з людьми і випитую-вишуюю по скринях, горищах старі рушники, вишиті сорочки. На сьогодні вже, можна сказати, відреставровано, щоб художньо зафотографувати, близько сотні експонатів колекції народного мистецтва мого села. Тож маю намір видати книгу-каталог з етнографічним коментарем. Хто це зробить, якщо не я? Нас не стане, а це багатство ще служитиме новим поколінням. А такі багатство: більшість рушників, наприклад, вишиті наприкінці XIX століття, а то й давніше.

— Мені пригадується, що частина колекції, яка була представлена у цій книжці, експонувалася в нашому обласному краєзнавчому музеї кілька років тому. Називалася виставка «З любов'ю в серці». Там і сучасна вишивка, зроблена вашими руками, була...

— Так, я вперше показала й свої власні роботи. Вишитий одяг, до речі, демонструю скрізь, де виступаю з виконанням народних пісень... Якщо мені на очі потрапляло щось таке, що дуже подобалося, то мусила це перейняти. Вчилася техніці вишивання, якою б складною вона не була, щоб зробити копію. Так, мій серпанковий костюм, по суті, повторює весільний одяг з колекції Рівненського краєзнавчого музею. Але сам крій, по-

шиття, окремі деталі вишивки я вже удосконалила відповідно до власного бачення і смаку. А ось білим та сірим на сірому — це вже мистецтво більш досконале. Хоча народний стиль збережено. І вишивка наша, полісько-волинська.

... З Раїсою Цапун хочеться говорити й

говорити. У її оселі, прибраній по-народному, прикрашеній всяким зелом, затишно й гарно. Пахтить цілющий трав'яний чай. Милує око прадавня вишивка. Чудові речі! От, думаю, уродися та вдайся — з таким талантом, розумом і душею...

Людмила МАРЧУК.